

TİCARET BAKANLIĞI
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü

EKONOMİK İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI (EİT)

I. GENEL BİLGİ

Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT), Türkiye, İran ve Pakistan arasında bölgesel ekonomik işbirliğini geliştirmek amacıyla 1964 yılında kurulmuş olan Kalkınma İçin Bölgesel İşbirliği Teşkilatı'nın devamı olarak 1985 yılında faaliyete geçmiştir. Teşkilatın Sekreteryası Tahran'da bulunmaktadır.

Üyeleri, Afganistan, Azerbaycan, İran, Kazakistan, Kırgızistan, Pakistan, Türkmenistan, Tacikistan, Türkiye ve Özbekistan'dır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, "gözlemci ülke" olarak faaliyetlere katılmaktadır.

EİT'nin amaçları arasında, ekonomik serbestleşme yoluyla üye ülkelerin sürdürülebilir kalkınmalarını sağlamak, ticaretteki engellerin aşamalı olarak kaldırılması, bölge içi ticaretin ve bölgenin dünya ticaretinden aldığı payın artırılması ve üye ülkelerin dünya ekonomisiyle bütünleşmesinin sağlanması, bölgesel ve uluslararası organizasyonlarla işbirliğini yaygınlaştırmak, üye ülkeleri birbirine ve dünyaya bağlayan ulaşım ve telekomünikasyon altyapılarını güçlendirmek, doğal kaynaklar ile tarım ve sanayi potansiyelini etkin bir şekilde değerlendirmek ve çevrenin korunmasına yönelik tedbirler almak , üye ülkeler arasındaki tarihsel ve kültürel bağları geliştirmek yer almaktadır.

Organları, Devlet Başkanları Zirvesi, Bakanlar Konseyi, Daimi Temsilciler Konseyi ve Bölgesel Planlama Konseyi'dir.

Devlet Başkanları düzeyindeki EİT Zirvesi, 1992 yılından itibaren iki yılda bir düzenli olarak yapılmaktadır. Bakanlar Konseyi, Dışişleri Bakanları ve/veya Bakan düzeyinde temsilcilerden oluşmaktadır. Bakanlar Konseyi, her yıl en az bir kez olmak üzere gerek görüldükçe toplanmaktadır.

13. Zirve Toplantısı 1 Mart 2017 tarihinde Islamabad'da düzenlenmiştir. Zirveye Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından da katılım sağlanmıştır.

Bölgesel Planlama Konseyi, taraf devletlerin planlama teşkilatları başkanlarından oluşmakta olup teknik düzeyde en üst karar alma organıdır.

Bölgesel Planlama Konseyi toplantılarına Bakanlığımızca da iştirak edilmektedir.

EİT Daimi Temsilciler Konseyi; EİT üyelerinin Tahran'daki büyükelçilerinin katılımıyla toplanmakta ve EİT'nin günlük işleyişine ilişkin konuları görüşmektedir.

Sekretarya, üye ülkeler arasında haberleşme ve koordinasyonu sağlamakta, yapılacak toplantıların içeriğine yönelik gerekli belgeleri hazırlamaktadır.

Üç adet Genel Sekreter Yardımcılığı bulunan Sekretarya'da, ayrıca Tarım, Sanayi ve Turizm Direktörlüğü; Ticaret ve Yatırım Direktörlüğü; Enerji, Madenler ve Çevre Direktörlüğü; Ulaştırma ve İletişim Direktörlüğü; Projeler, Ekonomik Araştırma ve İstatistik Direktörlüğü; İnsan Kaynakları ve Sürdürülebilir Kalkınma Direktörlüğü bulunmaktadır.

EİT Genel Sekreterliği görevini halihazırda İranlı Dr. Hadi Soleimanpour yürütmektedir.

EKONOMİK İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI TİCARET ANLAŞMASI (ECOTA)

Türkiye, Afganistan, İran, Pakistan ve Tacikistan tarafından 17 Temmuz 2003 tarihinde Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) Ticaret Anlaşması (ECOTA) imzalanmıştır. ECOTA uyarınca, Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli 5 imzacı ülkenin onay işlemlerini tamamlaması koşulu 24 Nisan 2008 tarihinde yerine getirilmiştir. Ancak taraflar arasında liste teatisinin tamamlanamamış olması nedeniyle Anlaşma fiilen uygulanamamaktadır.

Mevcut durumda, 5 imzacı ülkeden Afganistan, Türkiye ve Pakistan taviz listelerini (pozitif liste, negatif liste ve hassas ürünler listesi) EİT Sekretaryasına sunmuştur. Bununla birlikte, Tacikistan sadece hassas ürün listesini, İran ise sadece pozitif listesini sunmuştur. Listeler henüz tamamlanmadığından Anlaşma henüz yürürlüğe girmemiştir.

18-19 Ağustos 2019 tarihlerinde Tahran'da gerçekleştirilen Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Anlaşması (ECOTA) İşbirliği Konseyi 8. Toplantısında, Türkiye olarak ECOTA'yı uygulamak için tüm yükümlülüklerimizi başından beri eksiksiz yerine getirdiğimiz, EİT ülkelerine karşı ticaret açığı veriyor olmamıza rağmen üye ülkeler ile olan yakınlığımız nedeniyle ECOTA'nın uygulanmasını istediğimiz belirtilmiş; imzacı ülkeler ECOTA'yı yürürlüğe geçirmeye davet edilmiştir. İran, Pakistan ve Tacikistan, ECOTA'nın mevcut haliyle uygulanmasının mümkün olmadığını belirterek tadil edilmesi gerektiğini savunmuşlardır. Bu defa ülkemiz, kısmi değişiklikler ile zaman harcamaksızın ECOTA'nın yerine yeni bir anlaşma üzerinde çalışılmasının uygun olacağını savunmuş; bu önerimiz de kabul görmemiştir.

Toplantıda önerilerimizin kabul görmemesi üzerine, ECOTA'ya ilişkin olarak önümüzdeki dönemde izlenecek politikanın siyasi mülahazalar da dikkate alınarak yeniden belirlenmesi amacıyla 15 Ekim 2019 tarihinde Bakanlığımız koordinasyonunda bir toplantı gerçekleştirilmiştir.

Toplantıda, EİT dönem başkanlığının Türkiye'ye geçiyor olması ve siyasi mülahazalar da dikkate alınarak ECOTA'nın hayatta tutulması gerektiği hususunda mutabık kalınmış; yeni bir anlaşmanın müzakere edilmesi yerine; taraf ülkelerden gelebilecek tekliflere göre sınırlı bir esneklik sağlayabileceğimiz değerlendirilmiştir.

Anlaşma ile ülkelere getirilen yükümlülükler:

Anlaşma kapsamı: 6'lı bazda tarife satırlarının %1'ini geçmeyecek şekilde belirlenecek hassas ürünler dışında, taraflar arasında ticarete konu tüm ürünler anlaşma kapsamındadır.

Tarife İndirimleri: Taraflardan Afganistan 15 yıl içinde, diğer taraflar ise 8 yıl içinde en yüksek tarife dilimi maksimum %15 olacak şekilde tarife indirimine gidecektir.

Tarife indirimi, tarafların Anlaşma yürürlüğe girene kadar aralarındaki ticarete konu tüm ürünlerden oluşan pozitif listeye (tüm tarife satırlarının %80) uygulanacaktır. Öte yandan, taraflarca hazırlanacak %19'luk negatif listede yer alan ürünler tarife indiriminden muaf olacak, fakat Anlaşmanın diğer maddelerine tabi olacaktır.

Pozitif liste kapsamındaki tüm tarife satırlarındaki indirimler hemen olmayacak, 2008 yılı verileri esas alınarak 8 yıllık bir tedrici geçiş dönemiyle (her yıl pozitif listenin %10'nun altında olmayacak şekilde) tarife satırlarının %80'ine genişletilecektir. 8 yıllık dönem sonunda en yüksek tarife dilimi oranı %15'i geçmeyecek şekilde indirim takvimi belirlenecek, ayrıca her bir kalem için yıllık indirim oranı mevcut tarife oranının %10'unun altında olmayacaktır.